CADRUL PSIHOLOGIC

DESPRE INOCHENTIE SI INOCHENTISM,

FRAGMENT DE CONVORBIRE CU PĂRINTELE ZAMĂ, DIN SATUL CORNOVA

DE H. H. STAHL

FRAGMENTUL de convorbire pe care îl reproducem mai jos, a fost stenografiat în seara zilei de 17 Septemvrie 1931, în satul Cornova, din gura părintelui Ioan Zamă, în vârstă de 65 de ani.

Inochentismul, atât de puţin cunoscut, ne este aci descris de un informator direct, deosebit de interesant. Părintele Zamă, om de vastă cultură, rar talent de povestitor (un Creangă rămas, departe de orişice Junime, în satul său) ne comunică rezultatul unei adevărate anchete pe care a făcut-o asupra lui Inochentie.

Se va putea vedea şi pe calea aceasta, valoarea informativă pe care o pot avea monografiile sociologice, prin convorbirile ce se obţin dela informatori, cari, altfel, ar fi pierit cu întreaga lor comoară de lucruri ştiute şi trăite.

Seara, la masă, după o zi de muncă trudită, Părintele Zamă (la vorbele sale adăugându-se, din când în când, vorbele soţiei sale) ne-a povestit fără întrerupere ceasuri de-arândul, toate amintirile sale. Nu se poate o mai bună pătrundere a vieţii acelui sat, din vechiu, decât pe calea amintirii acestui splendid moldovean, cu mintea clară, graiul neaoş şi povestirea fermecătoare, în care ironia sceptică, veşnic prezentă, îmbracă forma subtilă a unei naivităţi voite.

Ne pare rău numai că, cu toată truda mea, aceste convorbiri pe care, împreună cu tovarăşul meu de muncă, d-l Anton Golopenţia, le-am urmat seară cu seară, timp de peste o lună de zile, pierd, în stenogramă toată viaţa ce le-o da plândeţea moldovenească a graiului, înţeleapta cumpănire a dicţiunii, gesturile şi mai ales privirea care adăuga la vorbele făţişe, atitudinile adânci şi ascunse ale acestui povestitor: Părintele Ioan Zamă din Cornova.

Părintele Ioan Zamă: Ani fost şi m'am văzut cu dânsul şi am vorbit cu dânsul, patru zile, la Mănăstire.

Eu m'am dus direct la mănăstire la Baltă, acolo unde trăia Inochentie. Dar şi istoria mănăstirii este foarte interesantă, mănăstirea aceea unde trăiâ Inochentie. Acea mănăstire a fost făcută de un preot din Baltă. Preotul acela a trăit pe vremea împăratului Alexandru I, acela care a murit la Sebastopol. Preotul Ioan I<evitzki, acela a făcut soborul în Baltă şi a făcut-o cam pentru săraci, preotul acela. Că el a fost mistic, preotul, şi de dânsul a auzit împăratul Alexandru şi l-a luat la Pe- trograd, pe preotul acela, şi el avea asupra împăratului o mare influenţă, Ioan Le- vi tzki. Dar cu silinţa apropiaţilor împăratului, a fost închis în temniţă şi a scăpat de acolo tocmai după moartea împăratului şi a venit iar în Baltă. Se foloseâ în norod ca sfânt şi eră cunoscut de oameni, preotul acela, Ioan Levitzki. Şi după

ce s'a întors el dela Petrograd, apoi un boer a dăruit pentru o casă de oameni săraci, un azil, 300 de ha. de pământ şi a dăruit şi un loc cu casă, în marginea Bălţilor. Ereâ o ogradă mare. Trebuie să fi fost vre-o patru hectare de loc. Şi ereâ în curtea aceia, case, la mijloc: va să zică, un azil. Dar azilul acela l-a dăruit cu aşa condi- ţiune: el lasă la feciorul cel mai mare, ca moştenire şi ea trebuie să treacă numai la feciorul cel mai mare, pără atunci pără ce vreunul dintr'înşii nu o avea fiu şi atuncia ea trece în folosul azilului. Şi iată, un fecior de al boerului aceluia, tocmai amu pe vremea asta, nu s'a însurat şi trăiâ în casele acelea şi personal a dăruit locul acela azilului, aşâ că locul acela a trecut azilului, că iată, aici e azilul şi aici, dincoace, este curtea aceia. Eu am fost acolo şi în azil şi în curte şi ştiu.

In Baltă, preoţii, după ce a murit părintele Ioan Levitzki, l-au fost înmormântat în cimitir. Dar cimitirul, cum vine Balta aşâ, cimitirul vine dela deal de Baltă, pe un chisc, pe un podiş. Şi a fost acolo înmormântat. Oamenii, norodul, ştiindu-1 pe dânsul ca pe un sfânt, venea totdeauna la mormântul lui şi făcea rugăciuni, în ţintirim acolo. Preoţii, cari erau la soborul căruia eră şi cimitirul acela, ei întotdeauna se duceau acolo, în toate Sâmbetele, când se grămădea norodul şi făcea acolo rugăciuni şi aveau şi un câşlig. Ce s'au gândit ei? Să facă acolo o bisericuţă, în cimitir, aşâ mititică. Şi s'o făcut acolo în cimitir o biserică şi ei slujeau acolo şi se grămădea mai mult norod. Mai mult se grămădea acolo, în biserică, decât în sobor. Şi este departe soborul de cimitir. Ar fi ca dela mine până la odaia la mine. Şi ei făceau acolo rugăciuni şi au pus la mormântul părintelui Feodosie o cutie. Au făcut cruce şi o cutie şi cine venea, jertfeâ în cutie. Venitul ereâ al clerului: se chiamă, preoţii cari slujeau acolo se împărţeau din venitul acela. Aşâ a fost până la 1900. Ba 1900 vine un arhiereu în Baltă şi un vicar al arhiereului, nu chiar arhiereul, unu Serafim cu numele. Veneâ el din Rusia, arhiereul acela. El a luat seama că biserica aceia, de acolo, are mult venit şi s'a gândit să pună mâna pe venitul acela. Să nu fie al preoţilor, dar să fie al lui şi al arhiereului şi a pus acolo nişte călugări să slujească în biserică. A luat biserica dela sobor şi a pus nişte călugări de slujea şi venitul şela de amil îl luă el şi arhiereul. Se chiamă nu personal; se mai împărţea el; dar mai în scurt, îl luă el.

Clerului nu prea îi plăceâ aiastă treabă, că i-a luat lui venitul. A luptat cu arhiereul. Da s'o luptat şi cu târgul, că şi târgul avea din cruşca şeia, care ereâ la mormânt; avea şi târgul, primăria, parte. Dar arhiereu' a luat-o şi dela primărie şi dela preoţi şi au început ei a se lupta dela aiastă treabă. Aşâ a fost luptă păn'ce s'a mântuit bătălia dela lapon, la 1905. Când de amu s'a mântuit bătaia la lapon, arhiereului şeluia i-a venit în cap să facă o mănăstire în Baltă şi să scoată pe părintele Ioan din ţintirim şi să-l ducă la mănăstirea lui; să iee dela târg venitul şela. Şi biserica, las să şadă acolo în ţintirim! Dar de amil înainte, nu ave la ce se duce oamenii acolo, că ereâ scos părintele Ioan. Arhiereului îi trebuia un om să facă lucru ista. Iacă, lângă Moscova a fost un arhimandrit care a fost în flota rusă când s'a bătut la lapon; acolo a fost un arhimandrit, într'un vapor, şi el a fost chicat în plin la lapon. I-am uitat numele, dar eu l-am văzut pe dânsul şi am grăit cu dânsul. El după ce s'a întors din lapon a făcut o mănăstire lângă Moscova — om vrednic el — Serafim. Arhiereul acela îl ştiuse pe dânsul şi l-a poftit de acolo, aici în Baltă.

Şi arhimandritul şela a înjghebat o mănăstire acolo: a făcut o bisericuţă acolo, a făcut nişte corpusuri unde să trăiască călugării foarte bine. Dar în casa aceia a soborului, ereâ o casă cam cum este a mea, mai mare o leacă, o casă simplă. Şi acolo trăia Inochentie.

Dar de unde s'a luat Inochentie? Inochentie este de aici din Basarabia, de lângă Soroca, dintr'un sat. A fost un băiet de ţăran şi l'o dat pe la mănăstire, pe la Curchi, pe la Hârjauca. Aveâ bunişor glas, cântă binişor băietul şi a învăţat a ceti, cum sunt băieţii pe la mănăstiri. S'a făcut un şmecher. Umblă prin toate mănăstirile din Basarabia până ce a ajuns tocmai la Kiev, la Lavră. A fost şi la Moscova şi la Petrograd şi cântă în horul patriarhiei. Şi s'a făcut călugăr pe acolo, umblând el prin mănăstiri. Arhimandritul acela care a făcut mănăstirea, îl ştia pe Inochentie că a fost şi prin mănăstirea ceia a lui şi îl ştiâ că este hâtru şî puteă să lucreze cu dânsul, se chiamă. Şi când a început el a face mănăstirea aceasta, l-o chemat şi pe dânsul, aici la Baltă şi l-o făcut aici iermonah, preot.

El, ca un moldovean — şi la Baltă se duceau mulţi moldoveni — a început a spune cuvântări pe limba moldovenească. A slujit moldoveneşte. Dar moldovenii auzind în oraş că slujeşte pe limba lor, că spune cuvântări pe limba lor —-pe acolo nu se mai aflau moldoveni de fel în mănăstire — a început a se duce la mănăstirea şeia, Că acolo în biserică ereau şi moaştele părintelui Ioan Bevitzki. Dar să vă spun cum a fost el aşezat acolo, cum ereâ în biserică. Biserica eră aşa, rotundă, şi aici, în mijlocul bisericei, ereâ unde se făceâ slujbă. Din biserică ereâ o uşe pe unde intrai în altă încăpere. Aici citeau călugării, făceau sfintele masle celor bolnavi. Erea o sală mare, un fel de iconostas, dar nu erea altar; un fel de sală mare şi în toată ziua se făceau sfintele masle. Şi erau bolnavi acolo, sute, de prin toată lumea. Care ţipau, care răcneau şi preoţii făceau sfintele masle. Unii îi ungeau cu untdelemn, — cum este la sfintele masle, ştiţi d-voastră. Asta în partea asta. Dar întraiastă parte, erea tot o uşă şi intrai într'o sală pătrată. In sala aceia, cum intrai, apoi te scoborai în jos pe nişte scări. Dedesupt erea ca cum ar fi o chivniţă; o temniţă erea dedesupt. Dar aici ere o masă unde se făceau pomaicizi pentru Sfântul preot Ioan. Aici, când intrai înăuntru în chivniţă, apoi erea poate cum este căsuţa asta a mea de mare şi într'însa erea pusă racla în care a fost îngropat părintele Ioan, — aşeia veche, cât s'a păstrat din ea, —şi de-asupra raclei erea pusă altă raclă nouă, făcută de ţine, împodobită, în care erea puse moaştele lui Ioan. Din racla cea- veche au pus moaştele în racla aiastalaltă... Şi peste raclă erea pus un patrafir şi aici lângă raclă, la capul ista erea un călugăre. Şi te duceai să te închini. Sărutai patrafirul şela şi călugărul, dacă ereai mirean, te ungeâ cu untdelemn sfinţit. Dar eu, ca prost, singur m'amuns cu untdelemn. Dar la chicioarele raclei stau cârji, de acelea de care umblă oamenii care sunt şkioki; ereau vre-o 5—6 cârji. Eu m'am dus şi m'am închinat acolo şi am dat bună ziua călugărelui aşeluia şi am stat o leacă să mă mai uit. L'am întrebat: unde sunt moaştele lui, dedesupt ori de-asupra? Şi mi-a spus că sunt de-asupra, sânt mutate din racla cea veche, că aceia ereâ cam putredă şi sunt mutate aici în racla nouă. Dar racla ereâ închisă, nu se vedeâ nimic. Dar eu am spus călugărelui: nu trebuie să pui cârji noui, trebuie să pui vechi. Ereau puse cu scopul aşela că veneau oameni şkioki, se închinau la sfânt, se lecuiau şi se duceau

fără cârje de amu. Asta scop a fost. Dar eu am zis: oamenii cari sunt şkioki umblă cu cârji vechi. Aiastea se chiamă că sunt noui. Trebuie de aici luate. Numai vechi lăsaţi. Eu îl sfătuiam pe călugărele de acolo..

După ce m'am dus la biserică, că eu de-odată la biserică m'am dus: când am ajuns cu trenul mergea slujba în biserică şi m'am dus drept în biserică, dar după aceia m'am dus la Inochentie, la dânsul.

Am întrebat unde şade şi mi-au arătat: iată acolo. M'am dus la dânsul şi după obiceiu, cum este la mânăstire, nu poţi intră drept în chilie, trebuie să citeşti o rugăciune: «Pentru rugăciunile părinţilor noştri, Doamne Dumnezeule...... Dacă
el zice « Doamne », ai voie să intri; dar dacă nu, nu intri. Fiindcă am fost şi eu la mânăstire, ştiam toate coturile călugărilor. Şi mi-a zis el « Doamne » şi am intrat în chilie. Ce ereâîncasă? Cum ereâ în casă ? O căsuţă mică. Şi cumani intrat eu aşa, în ungherul ista ereâ o icoană şi supt icoană o masă pătrată, pe masă pus un castron cu aiasmă, cruce, busuioc şi iconiţe. Eu dacă am intrat în casă, de amil am priceput de ce este aceia. Am făcut cruce şi am ascultat. M'am stropit cu aghiazmă —ca preot am avut voie, dacă nu aş fi fost, trebuia el să mă strochească — am dat bună ziua părintelui Inochentie, m'am recomandat că sunt din depărtata Basarabie, un preot, care am auzit de sfinţia sfinţiei sale şi am venit să mă închin la sfintele moaşte ale părintelui Ioan Devitzki şi să iau binecuvântarea, blago- slovenia părintelui Inochentie. Şi i-am spus că şi eu, măcar că sunt preot de ţară» dar sunt crescut în mănăstiri şi râde sufletul meu aici şi eu, măcar la bătrâneţe, o să vin la mânăstire să-mi mântui păcatele. Ii povestesc eu şi-i spun părintelui Inochentie că foarte mult mă căesc că nu m'am făcut şi eu călugăr, dar că trag nădejdea că, cât de târziu tot am să devin, că văd că Dumnezeu binecuvântează pe călugări cu tot belşugul şi le este bine de trăit.

E! povestesc eu părintelui.

Aci aşa ereâ. Dar în casă nici un scaun nu există. El sta în picioare lângă o masă şi aci lângă uşă ereâ aşternut un ţolişor şi stătea pe el cuvioasa Glikeria, proorociţă — că aceia se numea proorociţă.—Şedea jos greceşte (ştiţi cum). Ereâ îmbrăcată în haine negre şi îmbrobodită într'o batistă albă. Eu, cum grăiam cu Inochentie, eream îmbrăcat într'o rasă călugărească (aveam eu o rasă aşâ) şi cum grăiam cu dânsul, am pus mâinile aşâ la spate. Aşâ îmi este obiceiul. Glikeria a ascultat totul ce am grăit eu cu dânsul şi a început a mă probozi pe mine: « voi preoţii dela ţară, jefuiţi lumea, luaţi bani, vă îmbogăţiţi, sunteţi făţarnici, beţi tutun ». Mă probozeşte. Dar zice: «staţi cu mâinile dinapoi dinaintea sfintelor icoane». Aşâ îmi spune. Eu şed, ascult, nu zic nimic. După ce a mântuit ea, eu mă atârn către părintele Inochentie şi întreb:·« Părinte Inochentie, ce duh grăeşte în sora Glikeria»? Că eu ştiam că este soră. Dar el mi-a spus: «Intrânsa locueşte dracul de amiazăzi ».

Ştiţi că este o credinţă că este dracul de miazăzi şi dracul de miazănoapte. Ei, «Intr'însa locueşte, părinte, dracul de miazăzi şi eu mult am cetit, mult m'am rugat, de l-am scos pe dracul dintr'însa ». El spune!

Dar eu, când a mântuit părintele Inochentie, mă atârn către dânsa şi zic: « Soră Glikerio, ce duh grăeşte în părintele Inochentie? »

(povestitorul râde cu hohot).

Dar ea zice: «într'însul sunt lighioni de draci ». (Ea spune): « Sunt lighioni de draci, părinte; este un curvăroiu care nu este pe lume » (informatorul râde).

Matuşca: Sfintele. Aşa grăesc sfintele? Văleu!

Părintele Zamă: Şi a început a zice: «toate păcatele lui au fost scrise, de draci, pe o kiele de bivol, cu sânge. Dar de când s'a făcut călugăr şi tot face be-be-be-be-be, prin carte, de atunci a început a se şterge păcatele depe kielea aceia. Mai pune şi hierele acelea pe dânsul....» (şi îmi arată) —ştiţi călugării poartă nişte hiere pe trup, *virighi* se chiamă ruseşte; nu ştiu cum pe româneşte; dar poate nu aţi văzut: sunt nişte lănţuhuri şi asta se chiamă că ei, trupul lor, şi-l muncesc). Şi îmi arată şi mie (şi eu la dânsul am văzut aşa ceva). « El de amu păcatele şi le şterge ».

Când a grăit ea de părintele Inoehentie, eu mă atârn către părintele Inochentie iar şi îi spun: « părinte Inochentie: ce menire ai Sfinţia ta, în slujba Sfinţiei tale »? Ce menire, ce ţintă adică. Dar la aiastă întrebare, el iată ce mi-a răspuns: Zice că « diavolii au ieşit din iad şi s'au răspândit pe faţa pământului şi umblă să ispitească oamenii, să-i aducă la păcate ». (Ei, diavolii). « Dar menirea lui este ca să se roage şi să-i grămădească în iad înapoi, depe faţa pământului şi acolo să-i încuie, ca să nu mai umble să facă rău pe pământ». Iată ce menire are el. Se chiamă că el « se roagă şi strânge dracii depe faţa pământului şi îi vâră în iad, că ei umblă pe pământ şi ispitesc lumea ». Iată ce îmi răspunde el.

Ei, dacă a spus aşâ, am rămas eu mulţumit cu explicaţiunile lui. Apoi m'a întrebat el, de unde viu. I-am spus că sunt basarabean, că am fost frate la mănăstire, dar m'am făcut preot, dar că îmi pare rău de astă treabă, dar trag nădejdea că voiu veni iar la mănăstire. Am luat binecuvântare dela dânsul şi m'am dus la părintele arhimandrit să-i fac o vizită şi lui şi apoi să mă duc în târg. Dar, deocamdată să-i fac o vizită. M'am dus la părintele arhimandrit. Asta a fost pe vremea când au ieşit fraţii dela biserică şi s'au aşezat dimineaţa la masă. M'am dus în trapez. Dar, de amu, se sculaseră dela masă, strângeau acolo mesele. Şi am găsit acolo un frate. Şi m'am atârnat către dânsul: «fii atât de bun şi du-mă la chilia arhimandritului şi spune-i, prin chilienic, că, iată, a venit un preot de ţară şi doreşte să-l vadă şi să-i vorbească ». Fratele a fost atât de bun că a mers şi a spus chilie- nicului şi chilienicul a spus arhimandritului că, iată, a venit un preot. Şi am intrat în casă. M'a poftit în casă, arhimandritul. Când am intrat acolo în casă, apoi casa ereâ aşâ: o chilie largă, năntuţă, foarte bine aranjată, cu scaune, scresle; şi la masă, în mijloc, sta el şi o parte femeiască, o ruscă. Astalaltă ereâ moldoveancă, neagră la faţă şi nu prea frumuşică, Glikeria. Dar rusca ereâ o ruscă grasă, frumoasă, bă- lae, kieptoasă, ceva din fundul Rusiei chiar! Şedea la masă cu arhimandritul. Eu m'am recomandat că, iată's un preot din Basarabia. Şi unde laud sfânta mănăstire de minunile care se fac aici pe lângă sfintele moaşte ale Sfântului Ioan şi de călugării, cari cu rugăciunile lor, atâta foloseşte norodul şi mai deosebit noi moldovenii din Basarabia. Şi eu auzind, cu drag am venit. Şi am fost şi la părintele Inochentie, îi spun, şi am văzut şi pe Glikeria, în care locueşte Dracul de miazăzi şi cu rugăciunile părintelui, cum mi-o povestit chiar dânsul, l-o alungat pe diavol. El îmi spune ruseşte — că cu Inochentie am grăit moldoveneşte, dar cu acela, ruseşte, că nu ştiâ moldoveneşte—îmi spune: «da părinte, mare este puterea

rugăciunii. Iată şi dumneaei: (arată la femeie), într'însa locueşte dracu de miazănoapte », (povestitorul râde). Şi zice că «tot cu rugăciunile sfinţilor călugări se depărtează dracul dela ea ». El îmi spune. Mă pofteşte el să mai şed la masă cu dânşii; că el şedea numai cu dânsa, beau ceai; o zacuscă, aşâ, avea cu rusca. Dar rusca erea bine îmbrăcată. Glikeria, cam de sat, cum se poartă, dar rusca erea mai luxos îmbrăcată....

Matuşca: Dacă eră de miazănoapte!

Părintele I. Zamă: Am şezut cât am şezut, dar nu prea am şezut mult şi am ieşit de acolo. Am luat blagoslovenie şi-i spun că vreau, vre-o câteva zile, aici la Baltă, să şed să mai mă rog la Dumnezeu, aici.

Ei bine, de acolo m'am dus în târg să-mi caut gazdă undeva să stau. M'am dus şi am lăsat acolo toate, am luat un nomer şi am desbrăcat ce aveam pe mine, lucruri, aşâ că nu mai aveam nimic în mână şi m'am dus să zacusesc şi eu undeva; mă duc să caut un restaurant unde să pot şedea la masă. Dar mă duc aşâ pe lângă biserică, pe lângă sobor. Am găsit un restaurant, am intrat acolo. Eră un restaurant curăţel, bunişor. M'am dus la masă, am cerut mâncare ceva. Dar acolo şedeau nişte domni, la altă masă. Ereau vre-o trei. Şedeau şi ei la masă. Mi s'a părut că sunt nişte cinovnici, mai inteligenţi, mi se păreau acei domni. Mă aşez la masă şi mă atârn către dânşii. « D-lor, iată am venit din depărtata Basarabie, am venit la Baltă, unde am auzit că sunt moaştele Sfântului Ioan Eevitzki ». Dar aceia încep a-mi povesti: «ei părinte, nişte şarlatanii, nişte amăgituri»; încep aceia a spune. Eu mă obijduesc: «cum se poate, d-lor? Se poate una ca asta»? «Da, da, aşâ». Mai în scurt, îmi povestesc ei cevai şi din partea preasfinţiei sale Serafim, că el a făcut asta ca să aibă un gheşeft, cum ziceau ei, un venit.

Ei! Am şezut eu acolo la masă şi după masă m'am dus în ograda soborului. Soborul erea închis şi într'însul nu am intrat. Dar aşâ l-am înconjurat prinprejur şi am găsit acolo un storuş, un servitor care eră paznic. Aveâ casă acolo, cum au la toate bisericile aşâ. Şi m'am dus acolo, la dânsul şi l-am întrebat: «De mult eşti aici storuş »? Zice: « eu nu sunt prea de mult. De vre-o zece ani. Dar tatăl meu a fost storuş aici. Dar amu este bătrân şi nu poate. Aşâ că sunt eu ». — « Dar unde este el, bătrânul»? —«Este în târg; dar zice că are să vie degrabă».

Ei, eu m'am dus şi iar am venit înapoi. Trecuse acum soarele de amiazi. II găsesc pe moşneag. Ei, bună ziua încoace, încolo.

— De mult eşti storuş?

— Părinte, eu am fost 50 de ani. Aci am trăit. Am slujit şi părintelui Ioan I,e- vitzki. Dar amil nu prea văd şi amu slujeşte nepotul meu.

Eu întreb: mata ai fost când s'a desgropat?

— Cum nu, eu i-am desgropat moaştele.

—Ei, ce este acolo?

— Nu este nimic. Numai oasele sunt; coapte, şi acelea: mai au putrezit. Dar acelea le-am luat de acolo şi le-am pus în racla asta nouă. Dar nu este trupul întreg al lui.

—D'apăi iată, zic: spune călugărul că acolo se fac minuni.

— Ei, părinte, nu mai este aşâ. Cum or să trăiască şi ei ? îmi spune moşneagul.

Şi l-am întrebat eu de azilul aista.

— Când s'a făcut el ? Ţii minte ?

— Ţin-

— Cum s'a făcut?

- Părintele Ioan acela, Dumineca, sărbătorile, apoi strângea milostenii şi acolo a făcut o masă şi săracii care ereau prin târg se hrăneau acolo. Poate nu aveau unde dormi; apoi aveau cameră acolo şi îi primea, îi adăpostea şi îi hrănea şi se grămădeau mulţi săraci de iştia. Şi oameni mulţi, cari aveau praznice de pomenit pentru morţi, apoi nu le făceau pe acasă, dar acolo. Aşa făcuse preotul rânduială: cine are praznic, acolo să vină să-l facă, că sunt oameni săraci cari trebuie să se hrănească.

Şi dintr'aceia s'a făcut azilul acela.

— Şi cum eră azilul ?

— Apoi erea aşa: ereau făcute acolo 5—6 case, lungi, corpusuri făcute şi făcute despărţituri înăuntru. Ereau destul de curăţele. Şi amu, eră mult norod care venea, că acolo se grămădeau sute. Apoi erea acolo în azilul acela, unii cari şedeau acolo chiar. Ereau nişte călugăriţe de pe la mănăstiri, care şedeau şi slujeau. Călugării trăiau aice, dar călugăriţele în azil. Călugăriţele îi mai ajută şi pe călugări. Mai în scurt, ereau tovarăşi.

Şi aşâ îmi povesteşte mie acela, că iată cum s'a înfiinţat azilul acela.

După aceia m'am dus şi eu în azil, după ce am grăit cu storuşul m'am dus şi l-am vizitat şi am găsit acolo o preoteasă din Basarabia care grijeâ de cei bolnavi, că ereau şi bolnavi acolo. Şi în toată cămara, apoi erea, ori câte-o călugăriţă, ori câte-o cucoană, care lua seama pentru bolnavi. Acolo se făcea mâncare; eră cuhnie şi afară eră pusă masa şi şedeau acolo în ogradă şi luau masa acolo. Dar în alte camere eră mai curat, iar în altele, tare erea murdar, părăsit, pe pereţi vedeai.... şi unde erea calicime de astă, acolo îi tixiâ.

Am umblat acolo prin toate. Am şezut eu trei zile în Baltă. Mă duceam dimineaţa la biserică şi slujea Inochentie în toată ziua; cât am fost eu, de două ori a slujit el. Apăi când slujea el, acolo în biserică, la uşă, erea o masă unde se scriau liturghiile. Şi movilă de aur, bani de aur ruseşti, de 5 carboave, de 10 carboave, se strângeau. Mare venit se făceă acolo, mulţi bani se grămădea!...

Am şezut cât am şezut şi mi-am luat copchila — că era o copilă bolnavă acolo — am luat-o, m'am dus de am luat bună ziua dela părintele Inochentie şi i-am spus că foarte bine mi-a plăcut la mănăstire şi vreau şi eu să mă dau la mănăstire. « Poate părinte, la bătrâneţe, ne-am cumpără câte o moşioară, că aici este chip de făcut bănişori ».

VŞi aşâ am văzut eu pe Inochentie.

Şi când am venit acasă, am venit la Călăraşi, la gară şi m'am dus la protopop, la părintele Alexandru, blahocinul nostru şi i-am povestit povestea: « părinte pro- topoape, du-te şi spune înalt prea Sfântului să închidă mănăstirea că prăpădim toţi moldovenii; se duc toţi acolo. Că acolo este amăgeală mare nespusă, o şar- latanie. Acolo nu sunt nici moaşte, nici nimic. Acolo se bat călugării în buzunar şi scot dracii cei de miazănoapte şi cei de miazăzi».

Protopopul o leacă s'a jignit când a auzit aiasta şi începe a-mi aduce exemple: « Cum? Dar nu ai fost la Iaşi » — că atunci nu puteai merge la Iaşi — « du-te acolo la Iaşi şi ai să vezi moaştele Sfintei Paraschive ».

— Da, acolo poate să fie, dar aici nu este nimic.

Şi apoi, s'a apucat arhiereul Serafim de capul lor şi au mai pierit ei de acolo. Dar tot a rămas mănăstirea aceia.

Aşâ este cu Inochentie.

Asta se întâmplă pela 1905 —1906, cam pe aici. îşi vindeau casele moldovenii, la Rădeni, —la noi, în Cornova, puţin, —vindeau casă, oi, pământ şi se duceau acolo. Inebunise lumea. Eu de atâta m'am dus, că Cornovenii mei se duceau toţi: ia să mă duc şi eu! Şi apoi am venit să le propovăduesc; am început să le explic şi a le spune şi s'au potolit. De plecat, au plecat mulţi, dar dacă le-am spus eu, apoi oamenii s'au mai potolit, s'au trezit.

(întrebare: Dar ce făceau acolo, părinte, la Inochentie?)

— Ce făceau! Nebunii. Ţipau, vedeau pe Sfântul Duh, vedeau pe Hristos; liălucinaţii fel de fel. Spuneau că l-au văzut pe Sf. Duh când slujeâ el: ieşeadin- tr'însul ca un fluture.

Şi am început eu a spune, chiar acolo în gară, că nu este drept, că eu n'am văzut.— Dar ei: «ei, tragi tutun şi de atâta»!

Veneau femei de pe la Baltă şi spuneau că Arhanghelul s'a arătat, că au grăit cu Maica Domnului, mai ştiu eu ce spuneau? Fel de fel de nebunii.

(întrebare: şi unde propovăduiă Inochentie?)

— In biserică propovăduiă. Pe dânsul norodul îl sfinţia. El poate nici nu a avut intenţiunea să fie sfânt. Dar spunea cuvântări bunişoare (că eu l-am ascultat: grăia binişor).

(întrebare: şi cam ce vorbea?)

Spunea de Duhul Sfânt, că Duhul Sfânt a venit într'însul. Asta spunea. Că sălăşlueşte într'însul Duhul Sfânt. Şi iată au început oamenii a zice că el este Sfântul Duh. Erea: Dumnezeu Tatăl, Fiul şi Inochentie. Aşâ erea de amu pentru ei.

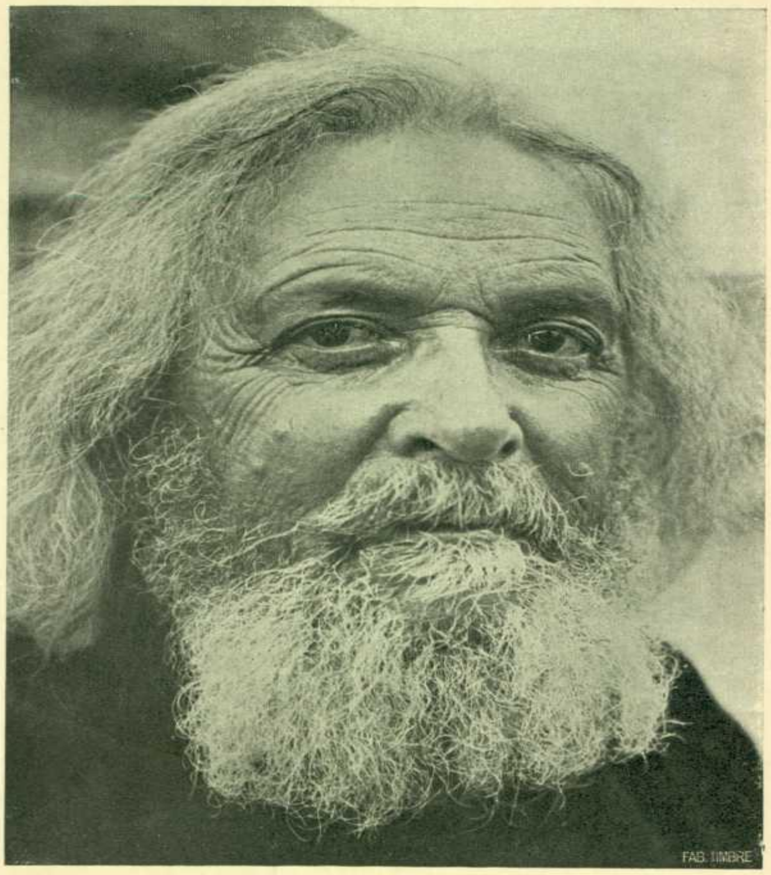
(întrebare: In Cornova sunt inochentişti?)

— Pe aicea nu prea sunt; dar prin Năpădeni sunt.

Fratele lui Inochentie s'a făcut Arhanghelul Gavril. Aşâ zicea că este.

Apoi el a fost mutat la o mănăstire lângă Petrograd. Este un lac lângă mănăstire şi el sta acolo. Şi moldovenii noştri se duceau până acolo, cu miile şi el a răsculat populaţiunea şi a ieşit cu populaţiunea din mănăstire şi nu ştiu unde să o ducă cu dânsul. Iarnă erea şi poliţia i-a oprit şi pe dânsul l-a arestat şi l-a trimis în Soloviţia la mănăstire, la Marea Albă. A scăpat la revoluţiune şi a făcut raiul pe pământ. Umblau cu pieile goale, se scăldau în iazul acela, de acolo şi se botezau. Asta în gubernia Cherson.

Amu mai sunt vreo două femei, în Năpădeni, care mai cred. Dar în Cornova nu sunt.

Părintele Ioan Zamă din Cornova